

אטאטא חדש בבאלט של ציריך

אאת ג'ורא אנור

שׁווייץ אינה ארץ מפורסמת בסופריה, מלחיניה או בכוריאוגרפים שלה, אלא בשוקולד המעולה, בדיוקנות תושביה היבשים-משעממים ולאחרונה במוסר הכפול "הנאוטראלי" כביכול שלה. אולי זו אחת הסיבות, שהכוריאוגרף המוכשר, יליד שׁווייץ, היינץ שפרלי (Heinz Spoerli), זוכה במולדתו דלת-היצירתיות לתמיכה מאסיבית ולתנאים מעולים.

היינץ שפרלי באמת נראה יותר כשׁווייצרי טיפוסי מאשר כרקדן בבאלט. קומה ממוצעת, בלונדיני, האוהב מאוד לאכול, ולכן גופו מה שנקרא "מלא" למדי. איש חייכני וחביב - עד שאתה רואה אותו באולם החזרות. כי עם כל חביבותו הוא יודע להיות דיקטטור ונחוש בדעתו, למרות הדימוי הגופני שלו. רקדניו מתיחסים אליו בהערכה ובקצת פחד ממיזוג הסוער.

שפרלי התחיל את הקריירה שלו כיוצר ברמה בינלאומית בשנת 1973, שעה שהתמנה לבאלט - מייסטר בעיר באזל, בה נולד בשנת 1941. בארץ הוא מוכר מאז העלה בלהקת "הבאלט הישראלי" את "אופוס 36" של שוסטאקוביץ', לחצוצרה ותזמורת, שהוא מסוג הבאלטים שיש להם ניחוח וטעם של שמפניה.

"באלט באזל" העלה בארץ, במסגרת פסטיבל ישראל, את גירסתו של שפרלי ל"ג'יזל", גירסה מעולה ורעננה. זכור לטוב גם עיבודו ל"רומיאו ויוליה", שיש בו כל הקלילות של הגירסה של ג'ון קרנקו, הדרמה של הגירסה ההמבורגית של ג'ון נוימאייר. סיפור האוהבים מוורונה גם עומד ב"קריטריון מנור", כי בכל יתר העיבודים שראיתי קם רומיאו מהמיטה אחרי ליל כלולותיו עם אוהבתו לבוש טייטס ונעול מגפיים. ורק אצל שפרלי הוא יוצא מתחת לסדינים עם הפציע שחר עירום, כפי שמתקבל על הדעת.

שפרלי בנה לו קהל אוהדים נלהב בבאזל. בכל עת שרצה לשנות משהו במהלך חייו ולעבור לעבוד בארץ אחרת, הכפילו אנשי עיריית באזל את משכורתו, כדי למנוע את "בריחתו" של היינץ שפרלי ממולדתו. אבל אחרי כמעט 15 שנה באמת נמאס לו לשבת בעיר הולדתו, וכל ההבטחות של השלטונות לא עזרו, והוא קיבל על עצמו את ניהול להקת הבאלט של איזור הריין, בגרמניה. להקה, שאולם הבית שלה בעיר דיסלדורף.

גם שם האירה ההצלחה פנים לשפרלי. עד שלפני יותר משנה הסתכסך - מסיבות בלתי ברורות - עם הרקדנים, עם הנהלת בית - האופרה ועם צוות עוזריו. ברגע שנודע, ששפרלי מחפש שינוי בחיים, מיד קיבל הצעות שונות, והחליט שהגיעה העת לשוב לשׁווייץ. הפעם לא לבאזל (שאחרי שעזב אותה צימצמה העירייה בצורה ניכרת את להקת הבאלט שלה), אלא דווקא לציריך.

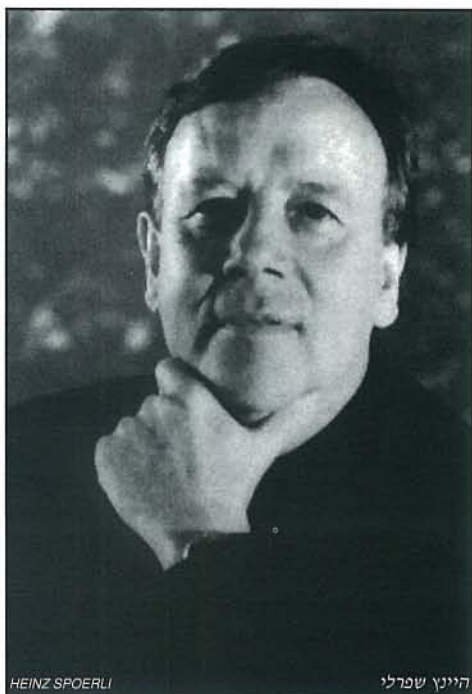
"במרכז, קצת מוגבה...", כור: ויליאם פורסיית,

רקדנית: איליה לובן, צילום: פיליפ פאשה

"IN THE MIDDLE... SOMEWHAT ELEVATED", CHOR.: WILLIAM FORSYTHE.

DANCER: ILJA LOUWEN, PHOTO: PHILIPPE FACHE

HEINZ SPOERLI

היינץ שפרלי

משעשעים מאוד. בייחוד בולטת רקדנית הולנדית דקת גיזרה וגבוהת קומה, איליה לובן (Ilja Louwen), בתפקיד ה-femme fatal במופע של מועדון - לילה דמיוני ולידה מעין פוק מ"חלום ליל קיץ", רקדן צרפתי קטנצ'יק, ששמו, אכן, פרנסואה פטיט (Petit) בצרפתית פירושו קטן). מלבד שתי הזמרות והזמר, מהווים את מסגרת הפנטסיה העשירה אבל נעדרת המשמעות - מכל מקום בעיני - הזאת שני רקדנים מצויינים, בתפקיד שני שדונים הצצים מהריצפה, ומכניסים לבסוף את הדמויות לארגזים.

בקיזור, הרבה מהומה על מעט מאוד תוכן. ממש היפוכו של המחול הרומנטי, העדין והמשכנע לפי ה"נוקטורני" מאת שופין. תחילה, הרקע הוא תמונת נוף ובה אגם ועצים אחדים, וההקרנה הופכת לתצלומים מסרטיו של הבמאי הרוסי אנדריי טארקובסקי. רומנטיקה מעודנת, לא סנטימנטאלית. ממש תענוג.

הרקדנים המצויינים של שפרלי הפליאו במופע זה דווקא בעבודה מוכרת לכל, ולא מאת שפרלי

עצמו. "במרכז, קצת מוגבה..." של ויליאם פורסיית, שבוצעה בצורה העולה אולי אף על הביצוע ויפי התנועה של להקתו של פורסיית בפראנקפורט. אולי משום שמדובר ברקדני באלט קלאסי ממש.

ציריך זכתה בבאלט על רמה בינלאומית. שומה על היינץ שפרלי שיש באמתחתו עוד הפתעות רבות. הוא עדיין רחוק מגמר הקאריירה שלו.

פתיחת העונה הראשונה שלו בציריך היתה מוצלחת. התכנית כללה עבודות שלו, שיצר עוד בדיסלדורף. התכנית השניה, שבכורתה נערכה במרס 97, כללה שתי יצירות חדשות שלו.

"הרפתקאות והרפתקאות חדשות" ("Adventures et aventures nouvelles"), למוסיקה מאת המלחין ההונגרי ליגטי, "Nocturnes" למוזיקה מאת פרדריק שופן ואת יצירתו של ויליאם פורסיית ו"במרכז, קצת מוגבה", שכבר הפכה לקלאסיקה - פוסט-מודרנית.

"הרפתקאות" של ליגטי היא מעין פארודיה על אופרה. שלושה זמרים שרים בשפת "גיבריש" טקסטים בלתי מובנים, לבושים בבגדי בארוק מפוארים, וקפלטים גדולים לראשיהם.

שפרלי הפעיל את כל המנגנון הטכני המורכב של בית-האופרה. הזמרים וחלק מהרקדנים מופיעים על הבימה מן הריצפה, כמו שדונים או דמויות מתיאטרון המריונטות. ממעל יורדות בובות ענקיות המניעות את גפיהן. בכלל, ממש "שישו ושימחו". יש רגעים

